

INSTRUKCJA ZARZĄDZANIA SYSTEMEM INFORMATYCZNYM SŁUŻĄCYM DO PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM WYMOGÓW BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

§ 1

I. Wprowadzenie

1. Instrukcja zarządzania systemem informatycznym, służącym do przetwarzania danych osobowych, zwana dalej instrukcją, jest wewnętrznym dokumentem Administratora Danych Osobowych urzędu, skierowanym do osób zatrudnionych przy przetwarzaniu danych osobowych w systemach informatycznych.
2. Wszystkie osoby zatrudnione przy przetwarzaniu danych osobowych w systemach informatycznych, bez względu na zajmowane stanowisko i miejsce pracy oraz charakter stosunku pracy, są zobowiązane do postępowania zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej instrukcji.
3. Polecenia osób wyznaczonych przez Administratora Danych Osobowych do realizacji zadań w zakresie ochrony informacji i bezpieczeństwa systemów informatycznych muszą być bezwzględnie wykonywane przez wszystkich użytkowników.
4. Nieprzestrzeganie postanowień niniejszej instrukcji oraz brak nadzoru nad bezpieczeństwem informacji stanowi naruszenie obowiązków pracowniczych i może być przyczyną odpowiedzialności dyscyplinarnej określonej przepisami Kodeksu pracy. Jeżeli skutkiem działania użytkownika jest ujawnienie informacji osobie nieupoważnionej, sprawca może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej określonej przepisami Kodeksu karnego. Jeżeli skutkiem działania użytkownika jest szkoda materialna, sprawca ponosi odpowiedzialność materialną na warunkach określonych w przepisach Kodeksu pracy oraz Kodeksu cywilnego.

§ 2

II. Procedury nadawania uprawnień do przetwarzania danych i rejestrowania tych uprawnień w systemie informatycznym oraz wskazanie osoby odpowiedzialnej za te czynności.

1. Administrator Bezpieczeństwa Informacji prowadzi rejestr osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym, zawierającą imię, nazwisko, datę nadania uprawnień, datę ustania uprawnień oraz zakres dostępu.
2. Administrator Bezpieczeństwa Informacji ustala poziom zabezpieczeń obowiązujących w sieci informatycznej i systemach informatycznych.
3. Systemy informatyczne mogą być używane tylko na potrzeby realizacji działań nałożonych na urząd.
4. Dostęp do sieci informatycznej, systemów informatycznych i programów zabezpieczony jest systemem użytkowników i haseł oraz ograniczaniem dostępu do zasobów sieci. Identyfikator i hasło jednoznacznie identyfikują, weryfikują i autoryzują tożsamość użytkownika.
5. Rejestracji użytkowników w systemie dokonuje Administrator Systemu Informatycznego w porozumieniu z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji.
6. Uprawnienia na poziomie Administratora Systemu Informatycznego posiada Administrator Bezpieczeństwa Informacji, uprawnienia te może realizować również osoba upoważniona przez Administratora Bezpieczeństwa Informacji, pod jego nadzorem.

7. W systemie informatycznym rejestrowani mogą być wyłącznie użytkownicy, których Administrator Bezpieczeństwa Informacji wpisał do rejestru osób upoważnionych do przetwarzania danych.
8. W systemach informatycznych, dla każdego użytkownika osobno, w każdym programie rejestrowany jest odrębny identyfikator powiązany ze znanym tylko i wyłącznie użytkownikowi hasłem. Identyfikator jednoznacznie identyfikuje, weryfikuje i autoryzuje tożsamość użytkownika, a w szczególności jest podstawą do monitorowania czynności użytkownika w systemie oraz dochodzenia konsekwencji tych czynności.
9. Użytkownikom nadawane są uprawnienia do pracy tylko w wymaganych dla realizacji powierzonych zadań modułach i funkcjach programów. Przyznanie, zmiana lub ograniczenie uprawnień następuje na pisemny wniosek przełożonego użytkownika złożony Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji i jest realizowane przez Administratora Systemu Informatycznego.
10. Wyłączenie użytkownika z ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych obliguje Administratora Bezpieczeństwa Informacji w porozumieniu z Administratorem Systemu Informatycznego do odebrania temu użytkownikowi dostępu do danych osobowych przetwarzanych w systemie informatycznym oraz do wyrejestrowania go z wszystkich systemów informatycznych, do których miał uprawnienia.
11. Identyfikator użytkownika, który utracił uprawnienia do przetwarzania danych nie jest usuwany z systemu informatycznego i nie jest przydzielany innej osobie.
12. Administrator Systemu Informatycznego w każdym momencie musi dysponować wykazem identyfikatorów przyznanych użytkownikom w poszczególnych systemach informatycznych powiązaną z imiennym wskazaniem użytkownika danego identyfikatora. Wykaz ten musi uwzględniać również użytkowników, którym odebrano uprawnienia i wyrejestrowano z systemu.

§ 3

III. Stosowane metody i środki uwierzytelniania oraz procedury związane z ich zarządzaniem i użytkowaniem.

1. Użytkownik jest w pełnym zakresie odpowiedzialny za swoje hasło, w tym za jego okresowe zmienianie i utrzymywanie w tajemnicy.
2. Użytkownik jest w pełnym zakresie odpowiedzialny za dostosowanie hasła do opisanych niżej obowiązujących reguł, jeśli przestrzegania tych reguł nie wymusza w sposób automatyczny system informatyczny lub oprogramowanie.
3. Żaden z użytkowników nie może mieć możliwości uzyskania z systemu informatycznego aktualnego lub nieważnego hasła innego użytkownika.
4. Administrator Systemu Informatycznego musi mieć możliwość zmiany hasła użytkownika bez znajomości aktualnego lub nieważnego hasła użytkownika.
5. Hasło użytkownika nie może być takie samo jak identyfikator użytkownika.
6. Hasło użytkownika musi składać się z co najmniej 6 znaków, wskazane jest, by zawierało litery, cyfry i znaki specjalne.
7. Hasło użytkownika musi być zmienione niezwłocznie w przypadku jego ujawnienia lub podejrzenia ujawnienia.
8. Użytkownik jest zobowiązany do utrzymania swoich haseł w tajemnicy, również po utracie ich ważności.
9. Hasło przy wpisywaniu nie może być w sposób jawny wyświetlane na ekranie.
10. Hasła Administratora Systemu Informatycznego mogą być znane wyłącznie Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji i osobom przez niego upoważnionym. Przechowuje się je w zalakowanej kopercie w zabezpieczonym miejscu. Otwarcie koperty może nastąpić wyłącznie w przypadku uzasadnionej konieczności w porozumieniu z Administratorem Danych Osobowych.

IV. Procedury rozpoczęcia, zawieszenia i zakończenia pracy przez użytkowników systemu.

1. Administrator Bezpieczeństwa Informacji w porozumieniu z Administratorem Danych Osobowych, ustala okres czasu, w których użytkownicy systemu informatycznego mogą korzystać z jego zasobów. Praca poza tym okresem wymaga zgody na piśmie Administratorem Danych Osobowych, w formie upoważnienia jednorazowego lub stałego.
2. Administrator Bezpieczeństwa Informacji lub Administrator Systemu Informatycznego monitoruje rozpoczęcie i zakończenie pracy systemu informatycznego.
3. Administrator Bezpieczeństwa Informacji lub Administrator Systemu Informatycznego ma prawo do monitorowania pracy urządzeń przyłączonych do sieci informatycznej pod kątem przesyłania i przetwarzania danych, rejestracji zdarzeń związanych z przesyłaniem i przetwarzaniem danych w oprogramowaniu oraz prawidłowości wykorzystania powierzonego użytkownikom sprzętu i oprogramowania.
4. Przed rozpoczęciem pracy w sieci informatycznej użytkownik musi się w niej autoryzować przez podanie swojego identyfikatora i hasła. Dopiero po pomyślnej autoryzacji w sieci informatycznej użytkownik może uruchomić program służący do przetwarzania danych osobowych, dokonując osobnej autoryzacji w tym programie.
5. Sposób wymiany i przesyłania danych w sieci lokalnej musi umożliwiać identyfikację pracujących użytkowników oraz ich działań przy wykorzystaniu sieci informatycznej i oprogramowania.
6. Informacje pozyskane w wyniku monitorowania działań użytkowników oraz pracy urządzeń są dostępne wyłącznie Administratorowi Danych Osobowych, Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji i Administratorowi Systemu Informatycznego, i mogą zostać wykorzystane wyłącznie do celów służbowych, związanych z bezpieczeństwem przetwarzania danych w systemach informatycznych.
7. Kontrola przetwarzanych danych prowadzona jest na bieżąco przez użytkownika na każdym stanowisku merytorycznym. Nadzór prowadzi bezpośredni przełożony użytkownika, Administrator Systemu Informatycznego i Administrator Bezpieczeństwa Informacji.
8. W przypadku konieczności czasowego opuszczenia stanowiska pracy przyłączonego do sieci informatycznej lub służącego przetwarzaniu danych wiążącego się ze stratą z pola widzenia swojego stanowiska, użytkownik powinien wylogować się z programu lub sieci informatycznej, lub zablokować stację roboczą, przy czym odblokowanie może nastąpić dopiero po podaniu hasła, lub dopilnować konfiguracji wygaszacza ekranu w ten sposób, aby powrót do normalnej pracy był możliwy dopiero po podaniu hasła.
9. Użytkownik jest zobowiązany do zadbania, aby niemożliwe było odczytanie informacji z monitora przez osoby nieuprawnione.
10. Użytkownik jest zobowiązany do wyrejestrowania się z systemu informatycznego przed wyłączeniem stacji roboczej.
11. W sytuacji naruszenia lub podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa systemu, użytkownicy zobowiązani są do bezzwłocznego powiadomienia o tym fakcie Administratora Bezpieczeństwa Informacji lub Administratora Systemu Informatycznego.
12. W pomieszczeniu, w którym ustawiony jest serwer może pracować tylko Administrator Systemu Informatycznego i osoby przez niego upoważnione. Przebywanie w tym pomieszczeniu osób nieupoważnionych do przetwarzania danych osobowych możliwe jest wyłącznie pod nadzorem Administrator Systemu Informatycznego.

V. Procedury tworzenia kopii zapasowych zbiorów danych oraz programów i narzędzi programowych służących do ich przetwarzania.

1. Kopią zapasową i awaryjną objęte są dane znajdujące się na serwerach sieci informatycznej.

2. Za sporządzenie i bezpieczeństwo kopii zapasowych i awaryjnych odpowiedzialny jest Administrator Systemu Informatycznego.
3. W wyjątkowych przypadkach sporządzenie kopii zapasowych i awaryjnych można powierzyć osobie upoważnionej przez Administratora Systemu Informatycznego w porozumieniu z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji.
4. Kopia zapasowa wykonywana jest przez kopiowanie całości danych.
5. Harmonogram sporządzania kopii zapasowych musi gwarantować dostępność w każdej chwili czterech kopii: z ostatniego dnia, z końca ubiegłego tygodnia, z końca ubiegłego miesiąca oraz z końca ubiegłego roku. Kopie dzienne i tygodniowe zapisywane są na lokalnym dysku twardym komputera znajdującego się pod stałym nadzorem Administratora Systemu Informatycznego, kopie miesięczne i roczne zapisywane są na nośnikach optycznych, które przechowywane są w szafie pancernej w kancelarii tajnej.
6. Kopie awaryjne tworzone są przed każdą aktualizacją systemu informatycznego, składników systemu informatycznego lub poszczególnych programów służących do przesyłania lub przetwarzania danych. Kopie awaryjne zapisywane są na lokalnym dysku twardym komputera znajdującego się pod stałym nadzorem Administratora Systemu Informatycznego.
7. Użytkownicy we własnym zakresie odpowiadają za sporządzanie kopii zapasowych i awaryjnych wytworzonych przez siebie dokumentów i danych znajdujących się na lokalnych dyskach twardych wykorzystywanych przez nich stacji roboczych, przy jednoczesnym obowiązku dopilnowania, aby dane na lokalnym dysku twardym nie zawierały danych osobowych.
8. W czasie wykonywania kopii zapasowej dostęp do kopiowanych danych dla wszystkich użytkowników jest zablokowany.
9. Po wykonaniu kopii zapasowej i awaryjnej Administrator Systemu Informatycznego ma obowiązek sprawdzić poprawność i kompletność skopiowanych danych oraz zweryfikować możliwość ich przywrócenia i wykorzystania.

§ 6

VI. Sposób, miejsce i okres przechowywania wydruków, elektronicznych nośników informacji oraz kopii zapasowych zawierających dane osobowe.

1. Wydruki archiwalne lub bieżące przechowywane mogą być wyłącznie w pomieszczeniach uniemożliwiających dostęp do nich przez osoby nieupoważnione.
2. Kopie zapasowe na nośnikach optycznych i magnetycznych przechowywane są w zamkniętym sejfie, do którego dostęp mają wyłącznie osoby upoważnione przez Administratora Bezpieczeństwa Informacji.
3. Za bezpieczeństwo danych zapisanych w komputerach przenośnych oraz w innych urządzeniach przenośnych w całości odpowiada użytkownik komputera lub urządzenia przenośnego.
4. Zbędne wydruki zawierające dane osobowe natychmiast po wykorzystaniu muszą zostać zniszczone w niszczarce dokumentów.
5. Przeznaczone do likwidacji elektroniczne i optyczne nośniki informacji, mogące zawierać dane osobowe, pozbawia się w sposób trwały zapisu tych danych, a w przypadku gdy nie jest to możliwe, niszczy lub uszkadza się w sposób trwale uniemożliwiający ich odczytanie.
6. Kopie zapasowe usuwa się niezwłocznie w wypadku ich uszkodzenia lub po utracie terminu przechowywania, w sposób trwale uniemożliwiający ich odczytanie.
7. Za zniszczenie zbędnych wydruków i innych zbędnych dokumentów zawierających dane osobowe odpowiedzialny jest kierownik komórki organizacyjnej.
8. Za skasowanie zbędnych danych lub zniszczenie zbędnych nośników elektronicznych odpowiedzialny jest Administrator Systemu Informatycznego.
9. W przypadku konieczności przekazywania elektronicznych lub optycznych nośników informacji zawierających dane osobowe podmiotom zewnętrznym w sytuacjach nie związanych

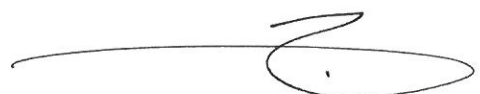

z wykonywanymi działaniami służbowymi, nośniki te pozbawia się wcześniej zapisu tych danych w sposób uniemożliwiający ich odzyskanie.

§ 7

VII. Sposób zabezpieczenia systemu informatycznego przed działalnością oprogramowania, którego celem jest uzyskanie nieuprawnionego dostępu do systemu informatycznego lub inna ingerencja w ten system.

1. System informatyczny jest zabezpieczany przez zastosowanie rozwiązań sprzętowych i programowych.
2. Za aktualność stosowanych zabezpieczeń, dostosowywanie do aktualnych potrzeb, konfigurację i zarządzanie nimi odpowiada Administrator Systemu Informatycznego.
3. Administrator Systemu Informatycznego ma obowiązek zgłaszać Administratorowi Danych Osobowych wszelkie potrzeby lub zauważone niedociągnięcia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa systemu informatycznego.
4. Wykorzystywane rozwiązania muszą zapewnić automatyczne działania w przypadku wykrycia zagrożenia w systemie informatycznym oraz zapewnić możliwość konfiguracji odpowiednio do potrzeb. Minimalnym automatycznym działaniem jest zablokowanie możliwości pracy w systemie do chwili podjęcia decyzji o sposobie postępowania w przypadku wykrycia zagrożenia.
5. W przypadku, gdy system zabezpieczeń wskazuje zaistnienie zagrożenia, użytkownicy są zobowiązani bezzwłocznie powiadomić o tym fakcie Administratora Systemu Informatycznego, który po jego usunięciu sprawdza system i przywraca go do pełnej funkcjonalności.
6. Dla minimalizacji zagrożeń należy dążyć do maksymalnej unifikacji sprzętu działającego w systemie informatycznym, stosowanego oprogramowania, konfiguracji sprzętu i oprogramowania, a także rozwiązań organizacyjnych.
7. Bezwzględnie zakazuje się użytkownikom samowolnego korzystania z prywatnych lub pochodzących ze źródła innego niż miejsce pracy nośników informacji (magnetycznych, optycznych, urządzeń podłączanych do stacji roboczych). Korzystanie z takich nośników może mieć miejsce wyłącznie po uzyskaniu zgody Administratora Bezpieczeństwa Informacji lub Administratora Systemu Informatycznego, po uprzednim sprawdzeniu nośnika informacji przez Administratora Systemu Informatycznego pod względem bezpieczeństwa dla systemu informatycznego.
8. Bezwzględnie zakazuje się użytkownikom wykorzystywania powierzonego im sprzętu informatycznego, oprogramowania i dostępu do zasobów informatycznych do jakiegokolwiek celów innych niż wykonywanie powierzonych im obowiązków służbowych.
9. Bezwzględnie zakazuje się użytkownikom samowolnego instalowania na stacjach roboczych jakiegokolwiek oprogramowania z jakiegokolwiek źródła, za wyjątkiem aktualizowanych automatycznie komponentów systemu operacyjnego.
10. W przypadku konieczności zainstalowania innego oprogramowania niż to, które otrzymuje do dyspozycji na powierzonej mu stacji roboczej, użytkownik zgłasza taką potrzebę swojemu bezpośredniemu przełożonemu, a jego przełożony wnioskuje pisemnie potrzebę wraz z uzasadnieniem Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji. Administrator Bezpieczeństwa Informacji w porozumieniu z Administratorem Systemu Informatycznego decyduje o rzeczywistym zaistnieniu takiej konieczności. W przypadku pozytywnej opinii jedyną osobą uprawnioną do zainstalowania dodatkowego oprogramowania jest Administrator Systemu Informatycznego.
11. Bezwzględnie zabrania się użytkownikom łamania lub obchodzenia zabezpieczeń systemów informatycznych. O każdym przypadku znalezienia luki w zabezpieczeniach użytkownik ma obowiązek powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji oraz Administratora Systemu Informatycznego.
12. Użytkownicy są bezpośrednio odpowiedzialni za zainstalowane na powierzonych im stacjach roboczych oprogramowanie oraz mają obowiązek zgłaszać wszelkie wątpliwości w tym

zakresie Administratorowi Bezpieczeństwa Informacji lub Administratorowi Systemu Informatycznego, ze szczególnym uwzględnieniem zmian, które zostały wprowadzone podczas ich nieobecności.

§ 8

VIII. Procedury wykonywania przeglądów i konserwacji systemów oraz nośników informacji służących do przetwarzania danych.

1. Przeglądu i konserwacji sprzętu w sieci informatycznej, systemów informatycznych i nośników informacji dokonuje stosownie do potrzeb Administrator Systemu Informatycznego w porozumieniu z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji.
2. W przypadku przekazywania stacji roboczej z dyskiem albo innych nośników informacji do naprawy, dysk lub nośnik jest demontowany, pozbawiany wcześniej zapisu tych danych w sposób uniemożliwiający ich odzyskanie lub naprawa dokonywana jest w obecności osoby upoważnionej przez Administratora Danych Osobowych.
3. Bezwzględnie zabronione jest samodzielne dokonywanie przez użytkowników napraw sprzętu informatycznego, wymiana jego podzespołów oraz wykonywanie innych czynności nie związanych bezpośrednio z jego eksploatacją lub nie dopuszczonych do wykonywania przez producenta sprzętu w instrukcji obsługi.
4. Użytkownik ma obowiązek niezwłocznie powiadomić Administratora Bezpieczeństwa Informacji o wszelkich nieprawidłowościach i awariach sprzętu informatycznego, mogących prowadzić do próby naruszenia lub naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych.
5. W przypadku awarii systemu informatycznego i utraty informacji lub w przypadku zaistnienia możliwości uszkodzenia informacji Administrator Systemu Informatycznego w porozumieniu z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji jest zobowiązany do:
  - a) przetestowania sieci informatycznej, systemu informatycznego oraz aplikacji służącej do przetwarzania danych,
  - b) ocenić zasadność odtworzenia danych przy wykorzystaniu aktualnej kopii zapasowej lub kilku kopii zapasowych
  - c) w przypadku uzasadnionej konieczności odtworzyć dane przy wykorzystaniu aktualnej kopii zapasowej lub kilku kopii zapasowych

BURMISTRZ

mgr inż. Witold Ossowski